

ข้าวโพดไทยส่งออก กับปัญหาแอฟลาทอกซิน

ศรัณย์ สรพวง... เขียน
สมบูรณ์ เทียมเสวต... ภาพ

ข้าวโพดไทยส่งออกมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับแอฟลาทอกซินในอัตราสูง จึงเป็นปัญหาหลักที่ทำให้ผู้ซื้อใช้เป็นข้ออ้างและกีดกันการนำเข้าข้าวโพดจากไทย

ปัจจุบันข้าวโพดไทยส่งออกหนึ่งส่งออก
ได้เกือบ ๓ ล้านตัน และสามารถจะส่งออกได้
มากกว่านี้ แต่ขอให้ข้าวโพดไทยมีคุณภาพดี

เรื่องคุณภาพข้าวโพดนับเป็นปัจจัยสำคัญ
มากในการส่งออกและปัญหาที่สำคัญอยู่ที่เรื่อง
สารพิษแอฟลาทอกซิน

เรื่องสารพิษแอฟลาทอกซินนี้จำเป็นต้อง
ร่วมมือกันหลายฝ่าย โดยเฉพาะทางต้นผู้ผลิต
ชาวไร่ที่ปลูกข้าวโพด และทางฝ่ายรัฐบาล
เป็นฝ่ายแนะนำวิธีป้องกันสารพิษแอฟลาทอก
ซิน

ส่วนชาวไร่จะต้องระมัดระวังอย่าให้ข้าว
โพดเกิด แอฟลาทอกซิน

เกษตรกรส่งข้าวโพดออกสู่ตลาด จะต้อง
ผลิตสินค้าให้เป็นที่ต้องการของตลาดไม่ใช่ผลิต
แล้วตลาดไม่นิยมและตั้งข้อรังเกียจ ต่อไปข้าว
โพดไทยก็จะขายไม่ได้ราคา

อย่างไรก็ดี ปัญหาเรื่องแอฟลาทอกซินนี้
ทางราชการควรจะให้ความสนใจ และมีบทบาท
มากขึ้น เพื่อช่วยจัดปัญหาเรื่องแอฟลาทอกซิน
เป็นการส่งเสริมการค้าข้าวโพดไทยส่งออกไป
ขายตลาดต่างประเทศ

แอฟลาทอกซิน

จากการวิจัยของนักวิชาการพบว่าสารพิษแอฟลาทอกซิน เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงและคน เมื่อกินอาหารที่มีสารพิษแอฟลาทอกซินเจือปนอยู่จะทำให้มีอาการผิดปกติที่ตับ อาจทำให้เกิดเลือดออกไม่หยุดที่ตับเซลล์ของตับถูกทำลาย

วงการแพทย์สันนิษฐานกันว่ามะเร็งที่ตับจะมีสาเหตุมาจากสารพิษแอฟลาทอกซินนี้

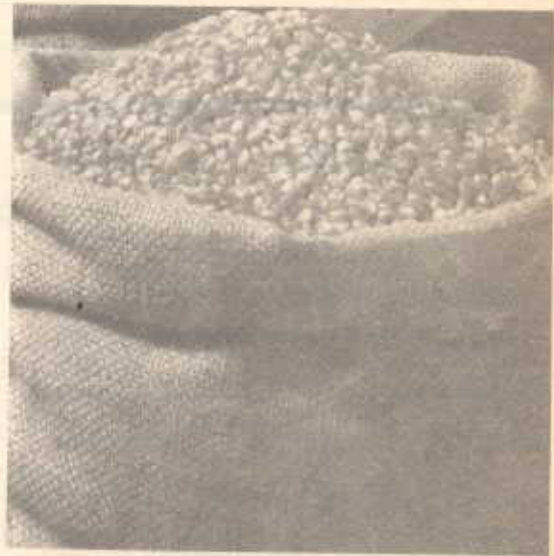
สารพิษแอฟลาทอกซินทำลายอันตรายถึงตายได้ เมื่อปริมาณสารพิษแอฟลาทอกซินสูงถึงระดับหนึ่ง และถ้าในปริมาณที่ไม่มากนักก็อาจทำให้คนหรือสัตว์เลี้ยงที่กินเข้าไปเกิดความอ่อนแอ ไม่สมบูรณ์และแคระแกรนได้

สารพิษนี้เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์เกษตรมากที่สุดและเกิดในทุกประเทศ

การเกิดสารพิษแอฟลาทอกซิน ในข้าวโพดนับเป็นปัญหาใหญ่ ไม่ใช่เฉพาะประเทศไทย ปัจจุบันนี้ ได้เกิดขึ้นในหลายประเทศที่เป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก

สารพิษแอฟลาทอกซินนี้จะเกิดขึ้นในสินค้าเกษตร เช่น ข้าวโพด ถั่วลิสง ฯลฯ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สนใจเรื่องแอฟลาทอกซิน เพราะไม่ให้พิษทันตาเห็น

การที่เกษตรกรมีส่วนทำให้เกิดแอฟลาทอกซินนั้น อาจเป็นเพราะเกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวโพดที่ยังไม่แห้ง รีบเอาไปสี ประกอบกับมีฝนตก ไม่สามารถทำให้แห้งได้ทันจึงก่อให้เกิดเชื้อรา และสร้างสารพิษแอฟลาทอกซิน

การป้องกัน

สารพิษ“แอฟลาทอกซิน”

สารพิษ “แอฟลาทอกซิน” เกิดจากเชื้อราที่เรียกว่า “แอสเพอร์จิลลัส ฟลาวัส” พบว่า ถ้าสัตว์กินสารพิษนี้เข้าไป จะทำให้แคระแกรน น้ำนมและไข่ลดลง ตับแข็ง ตับอักเสบ การเกิดลูกไม่ดี ถ้าคนกินเข้าไปอาจทำให้เป็นมะเร็ง

ถ้ากินเข้าไปมากๆ จะช้ำ มีไข้ ไม่รู้สึกตัว และตายได้

ถ้าข้าวโพดมีเชื้อราที่ทำให้เกิดสารพิษดังกล่าว จะขายไม่ได้ หรือขายได้ในราคาต่ำมากเพราะผู้ซื้อไม่ต้องการ จึงควรป้องกันไว้ก่อน

วิธีการป้องกัน

๑. ระยะเวลาปลูกข้าวโพดให้มีระยะระหว่างแถวและระยะระหว่างต้นแบบใดแบบหนึ่ง คือ ๗๕x๒๕ เซนติเมตร ปลูกหลุมละ ๑ ต้น หรือ ๗๕x๕๐ เซนติเมตร ปลูกหลุมละ ๓ ต้น หรือ ๗๕x๗๕ เซนติเมตร ปลูกหลุมละ ๓ ต้น อย่าปลูกถี่กว่านี้ ภาวะนี้ข้าวโพดจะอ่อนแอ เกิดเชื้อราง่าย

๒. ป้องกันศัตรูพืชระหว่างปลูก ตั้งแต่ข้าวโพด เริ่มเป็นน้านม อย่าให้แมลงทำลาย ผักจันเกิดแผลเพราะจะเป็นทางให้เชื้อราเข้าไป

๓. กำจัดวัชพืชในแปลง ปลูกให้สะอาด เพราะถ้าปล่องไว จะเป็นแหล่งแพร่เชื้อรา

๔. ควรปลูกพืชอย่างอื่น เป็นพืชหมุนเวียนบ้างจะช่วยป้องกันไม่ให้เชื้อราสะสมอยู่แปลงปลูก หรืออาจปลูกพืชตระกูลถั่วตามหลังข้าวโพดก็ได้

๕. เก็บฝักข้าวโพดที่แห้งจัดดีแล้ว ออกจากต้นในวันที่อากาศแห้ง และแดดจัด

๖. ข้าวโพดที่เก็บมาจากไร่ ต้องรีบตากแดดบนแคร่ไม้ไผ่รกราว ๓-๔ แดด จนแห้งสนิท

ขณะตากถ้ามีฝนตกให้เก็บเข้าร่มหรือหาวัสดุคลุมอย่าให้ฝักข้าวโพดเปียก

๗. ฝักข้าวโพดที่แห้งสนิทดีแล้ว ก่อนนำเข้าโรงเก็บ จะต้องคัดฝักและเมล็ดที่เป็นเชื้อราออกทิ้ง

๘. โรงเก็บข้าวโพด จะต้องมียาอากาศถ่ายเทได้ดีกันฝนได้ หากจะเก็บไว้นานๆ โรงเก็บ

จะต้องทึบสามารถป้องกันนก หนู หรือแมลงเข้าทำลาย

วิธีการต่างๆ ที่กล่าวมา จะช่วยลดการเกิดสารพิษ "แอฟลาทอกซิน" ได้มาก แต่ต้องคำนึงถึงสภาพท้องถิ่น ค่าใช้จ่าย แรงงาน และราคาข้าวโพดว่าจะคุ้มทุนหรือไม่เพียงใด

วิธีการเก็บรักษาข้าวโพด

ป้องกันกาเกิดเชื้อราแอฟลาทอกซิน

ข้าวโพด

ฤดูกาลผลิตข้าวโพดในประเทศไทยจะเริ่มเก็บผลผลิตข้าวโพด (รุ่นที่ ๑) ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน ซึ่งระหว่างนี้อยู่ในช่วงฤดูฝน ข้าวโพดส่งออกสู่ตลาดจึงเปียกชื้นมากทำให้เกิดเชื้อราสารพิษแอฟลาทอกซิน

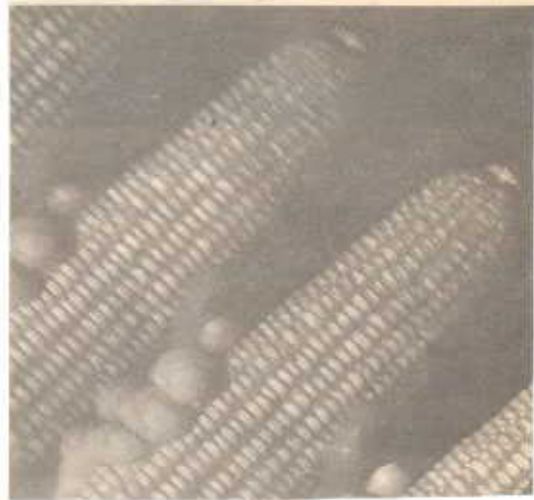
ดังนั้นชาวไร่จึงควรเก็บข้าวโพดไว้ในโรงอาหารที่มีการถ่ายเทอากาศพื้นยกสูง ไม่ควรกอง

ข้าวโพดไว้กับพื้นดินและไม่ควรกองข้าวโพดไว้กับพื้นดินและไม่ควรกระเทาะข้าวโพดออกจากฝัก ขณะที่ข้าวโพดมีความชื้นสูง เพราะเครื่องกระเทาะจะทำให้ข้าวโพดเป็นแฉล เป็น เชื้อราได้ง่ายในกรณีที่ข้าวโพดไม่แห้ง ควรทำให้แห้งโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะอากาศที่ร้อนชื้นจะช่วยทำให้เกิดเชื้อราขึ้นได้ง่ายเพียงข้ามคืน

หากไม่สามารถทำให้แห้งได้โดยเร็วที่สุด ก็ให้กระจายฝักข้าวโพดออกไปไม่ให้ทับถมกันมาก ๆ การกระจายฝักข้าวโพดจะช่วยทำให้การถ่ายเทอากาศดีขึ้น

ถ้าหากต้องตากข้าวโพดให้แห้งในที่กลางแจ้งควรตากบนพื้นที่ยกแคว มีผ้าใบเตรียมไว้ปิดเมื่อฝนตก ไม่ควรใช้ผ้าพลาสติกปิด เพราะระหว่างนั้นข้าวโพดยังคงคายความชื้นอยู่ ความชื้นนี้จะกลั่นตัวเป็นไอน้ำไหลย้อนลงไปถูกข้าวโพดอีก

วิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันแอฟลาทอกซิน คือต้องเริ่มตั้งแต่ในไร่หรือในเมื่อเกษตรกรโดยการทำให้แห้งโดยเร็วที่สุด ดีกว่าจะมากำจัดในบับปลาย

ความรู้เรื่องการตลาด แอฟลาทอกซิน

ขณะนี้ตลาดต่างประเทศผู้ซื้อข้าวโพดได้วางอัตราของสารพิษ "แอฟลาทอกซิน" มากขึ้นทุกที่ประเทศที่เข้มงวดก็กำหนดไว้ไม่เกิน ๒๐ P.P.B. (Part Per Billion = ๒๐ ส่วนในพันล้านส่วน) และที่อะลูมิเนียมอย่างที่สุดก็ให้ไม่เกิน ๗๐ P.P.B.

เนื่องจากการเก็บผลผลิตข้าวโพดอยู่ในช่วงฤดูฝน ซึ่งมีความชื้นสูง และอุณหภูมิของไทยก็อยู่ในระดับสูง โดยเหตุนี้เชื้อราแอฟลาทอกซิน จึง ย่อมมีอัตราสูงในข้าวโพด และที่หนักใจคือเมื่อเกิดเชื้อราแอฟลาทอกซินขึ้นแล้ว และไม่สนใจระวังให้คืออัตราส่วนของแอฟลาทอกซินมีแต่จะเพิ่มขึ้น

โดยเหตุที่แอฟลาทอกซินแพร่หลายมากในข้าวโพด ประเทศผู้ซื้อ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนได้วางเงื่อนไขเป็นระยะ ๆ คือ เมื่อกำหนดราคาซื้อขายกันแล้ว จะมีการปรับใหม่ต่ออัตราของสารพิษ มาก น้อย ตาม ส่วน

เช่นภายใน ๒๐ P.P.B. ถือว่าเป็นข้าวโพดถูกต้อง ๒๐-๓๐ P.P.B. ผู้ขายจะถูกรับ ๓ เหรียญ ๓๐-๕๐ P.P.B. จะถูกรับ ๕ เหรียญ ๕๐-๗๐ P.P.B. จะถูกรับ ๘ เหรียญ เป็นต้น

บางประเทศก็เข้มงวดมาก เช่น เกาหลีใต้ ไม่ยอมให้เกิน ๒๐ P.P.B. บางประเทศอะลูมิเนียมให้ถึง ๕๐ P.P.B. และบางส่วนอาจเกินเลยไปบ้างถ้าไม่เกิน ๗๐ P.P.B. ก็ไม่ปรับใหม่อะไร

จะเห็นได้ว่าประเทศผู้ซื้อที่วางกฎเกณฑ์ของแอฟลาทอกซิน จะยินยอมอย่างมากที่สุดไม่เกิน ๗๐ P.P.B.